

Asia

EU; Komissio; Tiedonanto sisämarkkinastrategiaksi; Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 28.10.2015 tiedonannon ”Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille” (COM(2015) 550).

Tiedonanto sisältää 22 toimenpiteen listan, joka kattaa lainsäädäntöä ja muita toimia. Komissio antaa toimenpiteet erikseen vuosien 2016-2017 aikana.

Suomen kanta

Sisämarkkinoiden syventäminen (erityisesti palvelut, pääomamarkkinat, energia, digitaaliset palvelut ja tuotteet) on yksi Suomen EU-politiikan painopisteistä.

Suomi tukee komission sisämarkkinastrategiaa, jonka tavoitteena on jäljellä olevien esteiden purkaminen sekä olemassa olevan lainsäädäntökehyksen parempi toimeenpano. Sisämarkkinoiden toiminnan tehostaminen luo yrityksille kasvun mahdollisuuksia tukien siten kasvua ja työllisyyttä. Lainsäädännön yhtenäisellä soveltamisella kyetään takaamaan myös kuluttajien, työntekijöiden ja terveyden suojeleminen. Komission esitys muodostaa laajan kokonaisuuden, jolla tavoitellaan sisämarkkinoiden toiminnan tehostamista. Suomen näkökulmasta keskeisimmät osa-alueet tässä suhteessa ovat palvelumarkkinoiden avaaminen, toimeenpanon parantaminen sekä tavaroiden vapaan liikkuvuuden tukeminen.

Tiedonanto ei sisällä täsmällisiä tietoja ehdotusten sisällöstä, eikä ehdotusten vaikutuksia ole vielä selvitetty. Seuraavassa on esitetty Suomen tavoitteita tiedonannossa mainittuihin ehdotuksiin vaikuttamisen pohjaksi. Suomen kanta kuhunkin ehdotukseen määritelläänkin tarkemmin siinä vaiheessa, kun komissio antaa asiaa koskevat ehdotukset.

1. Palveluiden sisämarkkinat

- *Lainsäädäntöaloite, jolla otetaan käyttöön palvelupassi talouden keskeisillä sektoreilla, kuten rakennusalan ja liike-elämän palvelut*
- *Lainsäädäntötoimet, joilla puututaan sääntelyesteisiin keskeisissä liike-elämän palveluissa ja rakennusalan palveluissa*

Suomi pitää palveluiden sisämarkkinoiden toiminnan parantamista keskeisenä kehittämisen kohteena. Sisämarkkinoiden edistämisen ja kasvun näkökulmasta on keskityttävä aloihin, joilla kilpailu, rajat ylittävä toiminta ja tuottavuus ovat sektorin taloudelliseen kokoon ja kasvupotentiaaliin nähden suhteellisen matalalla tasolla. Suomi pitää perusteltuna näistä lähtökohdista valittujen palvelusektoreiden (liike-elämän palvelut ja rakentaminen) priorisointia.

Suomi suhtautuu alustavasti myönteisesti komission ”palvelupassia” koskevaan ehdotukseen ja sen tavoitteeseen lisätä avoimuutta kansallisesti sovellettavista määräyksistä tilanteessa, jossa toimija haluaa tarjota palvelua jäsenvaltiosta toiseen. Palvelupassin käyttöönotto ja siihen sisällytettävien tietojen tulisi edistää palveluntarjoajiin sovellettavien vaatimusten vastavuoroisen tunnustamisen toteutumista käytännössä. Huolimatta siitä, että palvelupassin käyttö on suunniteltu yrityksille vapaaehtoiseksi, on huolehdittava siitä, ettei sitä koskevalla uudella lainsäädännöllä luotaisi perustetta taakkaa yrityksille ja viranomaisille. Tämä on tärkeää erityisesti Suomen kaltaisissa maissa, joissa palveluelinkeinoja koskevia lupamenettelyitä on suhteellisen vähän.

Avoimuuden edistämisen ohella on jatkettava työtä palvelujen rajat ylittävää tarjontaa ja yritysten sijoittautumista hankaloittavien vaatimusten helpottamiseksi. Suomi pitää tärkeänä komission pyrkimystä puuttua sääntelyesteisiin, joita yritykset kohtaavat mm. johtuen erilaisista yhtiömuotoon, osakepääomaan ja muihin monialatoimintaan kohdistuvista kansallisista vaatimuksista, joita ei tyypillisesti säännellä Suomessa.

- ***Ohjeet jäsenvaltioiden uudistustarpeista säänneltyjen ammattien osalta***
- ***Jäsenvaltioille tarkoitetut analyttiset puitteet, joita käytetään tarkasteltaessa nykyistä ammatillista sääntelyä ja ehdotettaessa uutta***

Koska palveluntarjoajiin kohdistuvilla kansallisilla ammattipätevyysvaatimuksilla on keskeinen sija rajat ylittävässä toiminnassa, on tarpeen jatkaa työtä niistä aiheutuvien sääntelyesteiden ratkaisemiseksi. Alalle pääsyn helpottaminen on tärkeää myös kansallisten markkinoiden kehittämiseksi. Suomi tukee komissiota siinä, että jatkotyö keskittyy ennen kaikkea liike-elämän palvelujen ja rakentamisalan ammattilaisiin kohdistuviin vaatimuksiin, joita monilla Suomen vientimarkkinoilla on suhteessa enemmän. Komission suunnitelma kehittää menetelmä kelpoisuuksien määrittävän kansallisen lainsäädännön arvioimiseksi sen oikeasuhtaisuuden ja välttämättömyyden näkökulmasta on tervetullut, mutta samalla on jatkettava sääntelyn keventämistä ongelmallisten vaatimusten osalta.

- ***Lainsäädäntöehdotus, joka on muotoiltu direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisen nykyisen ilmoitusmenettelyn toimivien osien pohjalta sellaisia palveluita varten, joita direktiivi ei tällä hetkellä kata***

Suomi suhtautuu myönteisesti avoimuuden lisäämiseen palvelualan säädösten valmistelun osalta. Palveludirektiiviin kirjatun ilmoitusvelvoitteen käytännön toiminnasta on epäselvyyttä ja sen selkeyttäminen on kannatettavaa.

Kansallisen säädöksen ilmoittaminen luonnosvaiheessa komission ehdottamalla tavalla mahdollistaisi sen, että ehdotuksen syrjimättömyys, välttämättömyys sekä oikeasuhtaisuus tulisivat järjestelmällisesti arvioitaviksi ennen säädösehdotuksen hyväksymistä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomi katsoo, että vakiintunut käytäntö kansallisen tuotelainsäädännön ennakoilmoitusmenettelystä voisi tarjota soveltuvan lähtökohdan myös palvelumääräyksien ilmoituskäytännölle.

- ***Tiedonanto hyvistä toimintatavoista, joilla helpotetaan vähittäiskaupan sijoittautumista ja vähennetään toimintarajoituksia***

Suomi pitää kannatettavana, että komissio julkaisee suositusten muodossa EU-oikeuteen nojaavat periaatteet, jotka tulisi ottaa huomioon asetettaessa ja arvioitaessa kansallisia vaatimuksia liittyen vähittäiskaupan perustamiseen, sijoittumiseen ja toiminnan harjoittamiseen. Suomi korostaa tässä yhteydessä maankäytön suunnittelun kuuluvan jäsenvaltioiden toimivaltaan.

2. Ajankohtaiset digitaaliseen talouteen liittyvät teemat

- ***Ohjeet EU-lainsäädännön soveltamisesta vuorovaikutustalouden liiketoimintamalleihin***

Suomi tukee komission tavoitetta selventää vuorovaikutustalouden (jakamistalouden) osana harjoitetun elinkeinotoiminnan suhdetta keskeiseen EU-lainsäädäntöön. Tämän selvitystyön tulisi palvella toimijoiden oikeusvarmuutta ja toisaalta viranomaisten ymmärrystä uusien toimintamallien suhteesta sääntelyyn. Jakamistalouden muodostaessa hyvin moniulotteisen ja yhteiskunnan eri sektoreihin liittyvän ilmiön, ja jonka myötä voidaan edesauttaa uusien innovatiivisten toimintamahdollisuuksien syntymistä, on hyvin olennaista, ettei uutta lainsäädäntöä harkita ennen perusteellista näyttöä sen tarpeellisuudesta.

- ***Lainsäädäntötoimet, joilla torjutaan kuluttajien kansallisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvaa syrjintää (nk. geoblokkauksen kieltäminen)***

Suomi pitää tärkeänä perusteettomiin maarajoituksiin puuttumista. Komission tulevia lainsäädäntöehdotuksia tulee arvioida erityisesti siitä näkökulmasta, miten niillä voidaan aidosti edistää sisämarkkinoiden toimivuutta yritysten ja kuluttajien kannalta. Suomi katsoo, että ennen uuden säädösehdotuksen antamista komission tulisi selvittää perusteellisesti, missä tilanteissa maantieteelliset rajoitukset luovat sellaista perusteetonta ja epäoikeutettua syrjintää, jonka ratkaiseminen ei ole mahdollista esimerkiksi nykyisten kilpailu- ja kuluttajaoikeuden keinoin tai palveludirektiivin tulkintaa selkeyttämällä.

Lähtökohtaisesti ei ole perusteltua velvoittaa yrityksiä luomaan jokaiseen jäsenvaltioon yltävää jakelulogistiikkaa, sopeuttamaan palveluaan kaikkien jäsenvaltioiden sopimuskäytäntöihin (mukaan lukien mm. kansallinen vero- ja kuluttajansuojalainsäädäntö) taikka hankkimaan EU:n laajuisia jakeluoikeuksia, mikäli tähän ei ole kaupallista intressiä.

Lisäksi Suomi korostaa, että tekijänoikeudella suojattujen sisältöjen erityiskysymykset on syytä ratkaista tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön puitteissa.

3. Pk-yritysten ja erityisesti aloittavien yritysten tukeminen

- ***Aloittelevia yrityksiä koskeva aloite***

Suomi kannattaa toimia, joilla parannetaan pk-yritysten toimintaympäristöä ja edistetään niiden kasvua. Tämä tarkoittaa erityisesti erilaisten hallinnollisten menettelyjen sujuvoittamista ja esimerkiksi rahoitusvaihtoehtojen parantamista. Suomi tukee myös EU:n rahoitusohjelmista suunnattua tukea pk-yritysten rajat ylittävän toiminnan edistämiseen.

Suomi tukee lisäksi monipuolisia toimia start-up -yritysten skaalautuvan kasvun edistämiseksi. Komission esittämän start up –aloitteen sisältö jää kuitenkin vielä tässä vaiheessa avoimeksi, minkä vuoksi siitä on vaikeaa esittää arvioita.

- ***ALV toimintasuunnitelma***

Suomi kannattaa arvonlisäverojärjestelmän kehittämistä vahvistetun ALV-strategian tavoitteiden mukaisesti sisämarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi. ALV-järjestelmän kehittämisen keskeisenä lähtökohtana tulee olla yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentäminen. Suomi kannattaa pienille yrityksille erilaisista arvonlisäverojärjestelmistä aiheutuvan hallinnollisen rasitteen keventämistä. Erilaisiin pienyrityksille kohdennettuihin erityisjärjestelmiin, kuten EU:n kattavaan ALV-velvollisuuden alarajaan, liittyy kuitenkin myös ongelmia, koska ne monimutkaistavat menettelyä ja voivat aiheuttaa kilpailun vääristymiä etenkin maissa, joissa suuri osa yrityksistä on pieniä (kuten Suomessa). Tämän vuoksi ALV-järjestelmää tulisikin pyrkiä yksinkertaistamaan siten, että se koskisi kaikkia yrityksiä.

Suomi vaikuttaa siihen, että alv-direktiivi mahdollistaisi alennetun verokannan soveltamisen myös digitaalisiin sisältöihin.

- ***Yrityksen maksukyvyttömyyttä koskeva lainsäädäntöaloite, joka sisältää varhaisen vaiheen uudelleenjärjestelyn ja uuden mahdollisuuden antamisen***

Komissio on antanut maaliskuussa 2014 suosituksen uudesta lähestymistavasta liiketoiminnan epäonnistumiseen ja yritysten maksukyvyttömyyteen (C(2014) 1500 final). Suomi pitää tärkeinä komission tavoitteita tukea yrittäjyyttä myös konkurssin jälkeen, mutta katsoo, että uuden lainsäädännön sijasta jäsenvaltioille tulisi antaa lisää aikaa komission suosituksen toimeenpanemiseksi ja kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi suosituksen linjausten mukaiseksi.

Suomi katsoo, että komission tiedonannossaan esille tuomat asiat ovat sellaisia, että tavoitteeseen voidaan päästä kansallisin toimin sekä parantamalla eri toimijoiden mahdollisuuksia saada tietoa muiden jäsenvaltioiden lainsäädännöstä. Maksukyvyttömyyslainsäädäntöä koskevien mahdollisten ehdotusten tulee olla SEUT 81 artiklan mukaisia.

- ***Aloitteet, joilla helpotetaan digitaaliteknologian käyttöä yrityksen koko elinkaaren aikana ja yritysten rajat ylittäviä sulautumisia ja jakautumisia***

Suomi pitää tärkeänä pk-yritysten rajat ylittävän toiminnan helpottamista. Erityisesti digitaalisten mahdollisuuksien parantaminen edistäisi juuri pk-yritysten kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia ja niiden kasvua.

Komissio on esittänyt pääomayhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevan mekanismin parantamista jo vuonna 2012 julkaisemassaan tiedonannossa (COM(2012) 740)). Suomi on tässä yhteydessä esittänyt, että rajat ylittävää sulautumista koskevaa direktiiviä tulisi lieventää siten, ettei kaikkia nykyisiä sulautumisasiakirjoja vaadita, jos yksimieliset

osakkeenomistajat eivät niitä halua eikä viranomaisten olennainen tiedontarve edellytä asiakirjojen laatimista. Käytännössä rajat ylittävät sulautumiset ovat usein emoyhtiön ja sen täysin omistamien tytäryhtiöiden välisiä järjestelyitä, mitä ei ole otettu huomioon direktiivissä.

Suomi kannattaa rajat ylittävän jakautumisen EU-sääntelyä. Sääntely voidaan toteuttaa muuttamalla rajat ylittäviä sulautumisia koskevaa direktiiviä. Suomen osakeyhtiölaissa, osuuskuntalaisissa ja rahoitusalan yrityksiä koskevassa erityisessä yhtiölainsäädännössä on säännelty rajat ylittävä jakautuminen vuodesta 2007 lähtien.

4. Eurooppalainen standardisointi

- *Standardointia koskeva yhteinen aloite*
- *Palvelustandardeja koskevat ohjeet*

Suomi tukee komission avausta kehittää eurooppalaista standardisointimenettelyä ja sen puitteissa tehtävää yhteistyötä. Tämä edellyttää myös kansallisen tason standardisointityön itsearviointia ja uudistamista. Standardisoinnin tulee jatkossakin olla markkinalähtöistä. Standardointiyhteistyön kokonaisuudistuksen on tehostettava ja nopeutettava standardointiprosesseja. Eurooppalaisten standardien on tuettava teollisuuden kilpailukykyä ja digitalisaatiokehitystä sekä tuotteiden käyttäjien turvallisuutta. Standardointityön prioriteetit tulee määrittää erityisesti digitalisaation kannalta tärkeillä sektoreilla (erityisesti ICT-standardit).

Koska standardien on tarkoitus hyödyttää koko yhteiskuntaa, on tärkeää, että myös niiden kehittämistyöhön olisi kaikilla vaikuttajatahoilla ja sidosryhmillä tasapuoliset osallistumismahdollisuudet. Erityisesti tulisi huolehtia pk-yritysten tietoisuuden kasvattamisesta ja vaikutusmahdollisuuksista niiden toimiessa keskeisinä standardien loppukäyttäjinä. Lisäksi merkityksellistä on kuluttajien ja viranomaisten osallistumisedellytysten turvaaminen.

Palvelualojen standardisointiin sisältyy runsaasti potentiaalia ja Suomi kannattaa sen edistämiseksi suunnattua ohjeistusta. Palveluiden moninaisuus kuitenkin on haaste standardisoimisjärjestelmälle.

5. Julkiset hankinnat

- *Julkiset hankinnat: suurten infrastruktuurihankkeiden vapaaehtoinen ennakoarviointimekanismi*
- *Aloitteet julkisten hankintojen hallintotavan parantamiseksi perustamalla sopimusrekistereitä, parantamalla tietojenkeruuta ja verkottamalla muutoksenhakuelimiä*

Julkisia hankintoja koskevan EU-lainsäädännön ollessa juuri uudistettu, Suomi katsoo, että hankintatoimen tehostamiseksi suunnattujen keinojen tulee tässä vaiheessa kohdistua muihin kuin sääntelyyn eli vapaaehtoisesti jäsenmaissa toteutettaviin toimenpiteisiin.

Komission ehdottaman ennakoarviointimekanismin toteuttamisessa on varmistettava, että mekanismi ei perusteettomasti tai suhteettomasti viivästytä jäsenvaltioiden merkittävien hankintamenettelyjen toteuttamista ja hankkeiden aloittamista. Tässä yhteydessä on lisäksi otettava huomioon, että jäsenvaltioissa on EU-lainsäädännön mukaiset erittäin tehokkaat julkisten hankintamenettelyjen oikeussuojajärjestelmät, jotka

osaltaan varmistavat unionin hankintalainsäädännön noudattamisen julkisissa hankinnoissa. Hankintalainsäädännössä olisi lisäksi pyrittävä välttämään päällekkäisten valvonta- ja oikeussuojajärjestelmien mahdollisesti synnyttämiä ongelmia.

Tiedon keräämistä tukevien välineiden perustamista koskevan toimenpiteen osalta olisi pyrittävä välttämään perusteettoman tai suhteettoman hallinnollisen taakan luominen hankintamenettelyihin. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että useimmat jäsenvaltioiden hankintayksiköt ovat viranomaisia, joiden tekemien asiakirjojen, kuten sopimusten avoimuutta ja arkistointia säännellään jo nyt erilaisin kansallisin säädöksin.

Suomi suhtautuu positiivisesti komission esittämään tukeen, jota se aikoo tarjota data-analysoinnin sekä viranomaisten yhteistyön ja verkostoitumisen tehostamisessa.

6. Teollis- ja tekijänoikeudet

- *Aloitteet, joilla nykyaikaistetaan teollis- ja tekijänoikeuksia koskevia puitteita, mukaan luettuna EU:n teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanopuitteiden tarkistus*

Suomi pitää tärkeänä, että aineettomia oikeuksia koskevien järjestelmien kokonaisuutta tarkastellaan laaja-alaisesti. Sisämarkkinastrategiassa keskitytään teollisoikeusjärjestelmiin, kun taas tekijänoikeusjärjestelmiin liittyvät toimenpiteet sisältyvät digitaalisista sisämarkkinoista annettuun strategiaan. Suomi katsoo, että aineettomat oikeudet muodostavat kokonaisuuden, jota koskevaa uudistustyötä on tärkeää valmistella ja toteuttaa koordinoitusti. Yritysten liiketoiminnassa aineettomat oikeudet muodostavat kokonaisuuden.

Teollisoikeuslainsäädännön osalta Suomi katsoo, että nyt tulee keskittyä vireillä olevien ja jo päättyneiden uudistusten toimeenpanoon. Suomi pitää komission ajatusta lisäsuojatodistusasetusten muuttamista ja yhtenäisen lisäsuojatodistuksen luomista luonnollisena seurauksena yhtenäispatentin käyttöönotolle ja voi tukea sitä. Lisäsuojatodistuksia koskevassa yleisessä arvioinnissa tulee muiden tavoitteiden ohella tarkastella järjestelmän heijastinvaikutuksia kansanterveyteen, kohtuuhintaisten lääkkeiden saatavuuteen sekä lääkekorvausjärjestelmän rahoituksen kestävytyteen. Suomi suhtautuu kriittisesti muille kuin maataloustuotteille annettavaan maantieteellisten merkintöjen suojaan. Jäsenvaltioissa voimassa olevien järjestelmien eroavaisuudet maantieteellisten merkintöjen suojan osalta eivät aiheuta merkittäviä ongelmia sisämarkkinoiden toiminnassa, eikä EU-tason sääntelyä tästä syystä tarvita.

Suomi kannattaa komission suunnitelmia toimista, joilla tuetaan pk-yritysten mahdollisuuksia hyödyntää aineettomia oikeuksia. Tietämyksen parantaminen tavaramerkkiuudistuksesta ja patenttijärjestelmän uudistamisesta on tärkeää. Lisäksi mahdollisuus pk-yrityksille suunnattujen rahoitusohjelmien käyttämiseen oikeuksien suojaukseen, hankintaan tai puolustamiseen liittyvien asiantuntijapalveluiden hankinnassa olisi tervetullutta. On tärkeää, että pk-yritysten mahdollisuuksiin hyödyntää aineettomia oikeuksia kiinnitetään huomiota sekä EU- että kansallisella tasolla.

Suomi tukee komission lähtökohtaa tarkastella teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen valvontaa koskevia puitteita keskittyen erityisesti kaupallisessa laajuudessa tehtyihin rikkomuksiin sekä pyrkien vastaamaan rikkomusten rajat ylittävään luonteeseen. Suomi tukee myös lähtökohtaa kiinnittää erityistä huomiota pk-yrityksiin myös teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa koskevissa asioissa.

7. Sisämarkkinoiden toimeenpanon tehostaminen

- *Tietojen analysointiväline sisämarkkinalainsäädännön seurantaan varten*
- *Ehdotus markkinatietovälineestä, jonka avulla komissio voi kerätä tietoa valikoiduilta markkinatoimijoilta*

Puutteellinen toimeenpano muodostaa edelleen yhden keskeisimmän haasteen EU:n yhteisten markkinoiden toiminnalle. Tavoitteena tulisi olla sen varmistaminen, että nykyisen lainsäädäntö toimii paremmin vapaan liikkuvuuden tavoitteen näkökulmasta. Tämä edellyttää yhteistyön tiivistämistä sekä konkreettisia ja poliittisesti valvottuja toimenpiteitä komissiossa ja jäsenvaltioissa.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio kohdistaa priorisointia sellaisiin ongelmiin, joilla on markkinoiden toimivuuden kannalta eniten taloudellista merkitystä. Komission tulee myös puuttua aktiivisemmin jäsenmaiden välisiin ongelmatilanteisiin antamalla oikeudellista ohjausta ja luomalla painetta kahdenvälisen ratkaisujen saavuttamiseksi. Suomi näkee mahdollisuuksia esimerkiksi epävirallisessa SOLVIT-menettelyssä, jossa komissiolla tulisi olla vahvempi ja koordinoitumpi rooli rakenteellisten ja usein toistuvien EU-oikeudellisten ongelmien ratkaisemisessa. SOLVITin roolia ensimmäisenä neuvotteluvaiheena tulisi edelleen vahvistaa. Menettelyn kautta saatavaa tietoa tulisi myös hyödyntää sääntelyn kehittämistä koskevassa työssä.

Suomi katsoo, että harkittaessa keinoja sisämarkkinalainsäädännön toimeenpanon seurantaan tukeviksi menetelmiksi, tulisi keskittyä keinoihin, joilla voidaan aidosti arvioida lainsäädännön sisältöä ja tavoitteita suhteessa toimeenpantavaan sääntelyyn. Pelkkä tekninen yksityiskohtien tarkastelu ei tässä suhteessa vaikuta mielekkäältä.

Suomi tukee komission tavoitetta pyrkiä selvittämään nykyistä perusteellisemmin markkinoiden toimintaongelmia osana toimeenpanon kohdistamista merkittävimpiin sektoreihin ja rikkomuksiin. Uuden markkinatietovälinettä koskevan aloitteen osalta Suomi katsoo, että menettelyn suhdetta tulisi selvittää komissiolle kilpailu- ja valtiontukipolitiikan toteuttamiseksi annettuihin tutkintavaltuuksiin. Suomi korostaa, että koska kyseessä olisi suoraan yrityksiltä kerättävä niiden liikesalaisuuksien piiriin kuuluva luottamuksellinen tieto, tulee aloite olla huolellisesti perusteltu. Yhtenä toteuttamisvaihtoehtona voisi olla nykyisten valtuuksien mukauttaminen palvelemaan komission esittämiä tiedonsaantitarpeita.

8. Tavaroiden sisämarkkinat

- *Toimintasuunnitelma, jolla lisätään tietämystä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta*
- *Vastavuoroista tunnustamista koskevan asetuksen tarkistus*
- *Kattava joukko toimia, joilla vahvistetaan entisestään pyrkimyksiä pitää vaatimusten vastaiset tuotteet pois EU:n markkinoilta (myös mahdollinen lainsäädäntöaloite)*

Suomi tukee komission avausta laajentaa ja parantaa tietoisuutta vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta. Komission suunnitelma antaa tiettyjä sektoreita koskevia kohdennettuja ohjeita periaatteen noudattamisesta, voisi edistää vastavuoroisen tunnustamisen toteutumista ongelmallisimpina koetuilla sektoreilla (mm. rakennustuotteet, ravintolisät, lannoitteet). Suomi pitää erityisen tärkeänä, että komissio edistää tässä yhteydessä terveysteknologian sisämarkkinoiden toimintaa.

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta annetun menettelytapasetuksen soveltaminen on jäänyt monelta osin vajaaksi. Komission tavoite tehostaa asetuksen toimintaa on sinänsä kannatettava. Suomi kuitenkin katsoo, että komission tavoitteita voitaisiin - ainakin osittain - edistää myös juuri ohjauksen ja esimerkiksi menettelytapaa koskevan tulkintaohjeen keinoin.

Suomi pitää tärkeänä sekä toiminnanharjoittajien että viranomaisten näkökulmasta selventää vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaista käsitettä ”laillisesti markkinoilla” olevasta tuotteesta ja pohtia käytännönläheisiä keinoja sen osoittamiseksi. Komission ajatus vapaaehtoisen ”itseilmoituksen” käyttöönotosta on tässä suhteessa mielenkiintoinen, mutta vaatii vielä täsmentämistä.

Suomi tukee komission tavoitteita tehostaa markkinavalvontaa ja edistää vaatimustenmukaisuuden noudattamista. Liittyen mahdollisuuteen ottaa käyttöön ”oikeita kannusteita”, joilla ohjataan yrityksiä saattamaan markkinoille vaatimustenmukaisia tuotteita jää epäselväksi, onko tavoitteena luoda positiivisia vai negatiivisia kannusteita. Suomi suhtautuu kuitenkin varauksella erilaisten sanktiojärjestelmien yhdenmukaistamiseen.

Useat tiedonannossa esitetyt markkinavalvonnan kehittämiseksi suunnatut keinot ovat jo käytännössä eurooppalaisen yhteistyön kohteena ja Suomi osallistuu tähän yhteistyöhön aktiivisesti. Suomi näkee yhtenä mahdollisena vaihtoehtona myös lainsäädännön myötä toimeenpantavat keinot. Tämä voisi tarkoittaa komission aiemmin esittämän EU:n markkinavalvontaa koskevan ehdotuksen käsittelyn aloittamista uudelleen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut 28.10.2015 tiedonannon uudeksi sisämarkkinastrategiaksi (COM(2015) 550). Kyseessä on pääasiassa käytännön toimeenpanoon keskittyvä strategia. Strategiaan sisältyvät aloitteet tullaan antamaan erikseen vuosina 2016 - 2017.

Strategia panee osaltaan täytäntöön *Euroopan investiohjelman* tavoitetta yritysten investointiympäristön edistämisestä puuttumalla jäljellä oleviin markkinoiden pullonkauloihin ja parantamalla sääntelyn ennustettavuutta. Strategialla on lisäksi yhteys toukokuussa 2015 annettuun *digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan*, jonka sisältämiä aloitteita strategia osittain täydentää. Sisämarkkinastrategia täydentää myös muita politiikka-aloitteita, joita ovat *energiaunioni*, *pääomamarkkinaunioni*, *työllisyyden liikkuvuuspaketti* sekä *EU:n kauppaa- ja investointistrategia*. Komission mukaan strategia tukee komission *teollisuuspoliittisia* linjauksia.

Strategia koostuu kolmesta osa-alueesta: 1) uusia mahdollisuuksia kuluttajille ja yrityksille; 2) uudistumisen ja innovaatioiden edistäminen; 3) käytännön tulosten varmistaminen.

1. Luodaan mahdollisuuksia kuluttajille ja yrityksille

1.1. Mahdollistetaan vuorovaikutustalouden tasapainoinen kehittäminen

Jakamistalous muodostaa monimuotoisen ekosysteemin, jossa palvelujen kysyntälähtöinen tarjonta sekä erilaisten varojen ja varallisuuden tilapäinen käyttö ja hyödyntäminen tapahtuvat sähköisten alustojen välityksellä. Jakamistalous tarjoaa kuluttajille laajemmat mahdollisuudet ja kasvumahdollisuuksia yrityksille, kun

käyttämättömiä resursseja voidaan kierrättää. Selvitysten mukaan kolmannes eurooppalaisista kuluttajista ottaa jollain tavalla osaa jakamistalouteen.

Uusien liiketoimintamallien syntyminen myötä epäselvyyttä on syntynyt esimerkiksi siitä, miten ja mikä lainsäädäntö kussakin tilanteessa soveltuu. Tämä koskee erityisesti kysymyksiä kuluttajansuojasta, verotuksesta, lisensoinnista, terveys- ja turvallisuusvaatimuksista, sosiaaliturvasta sekä työoikeudesta.

Komissio aikoo laatia ohjeita EU-lainsäädännön soveltumisesta jakamistalouden liiketoimintamalleihin sekä relevantin kansallisen lainsäädännön tunnistamiseksi. Ohjeet perustuisivat palveludirektiivin, sähköisen kaupan direktiivin, EU:n kuluttajansuojalainsäädännön ja asian kannalta merkityksellisten perussopimusartiklojen tulkintaan. Ohjeiden tavoitteena on jäsenvaltioiden ja toisaalta markkinatoimijoiden ymmärryksen parantaminen soveltuvista säännöistä ja sen myötä oikeusvarmuuden parantaminen. Komissio aikoo arvioida myös mahdolliset lainsäädäntöpuutteet ja sen, miten niihin vastattaisiin.

Digitaalisen sisämarkkinastrategian puitteissa komissio on jo käynnistänyt julkisen kuulemisen sähköisistä alustoista, mukaan lukien niiden rooli osana jakamistaloutta.

1.2. Autetaan pk-yrityksiä ja aloittelevia yrityksiä kasvamaan

Yksi keskeisin ongelma-alue pk- ja start up –yrityksille niiden rajat ylittävässä toiminnassa on arvonlisäverotukseen liittyvä lainsäädäntö. Komissio on digitaalisten sisämarkkinoiden strategian yhteydessä jo ilmaissut aikeensa esittää ALV-käytäntöjen yksinkertaistamiseen liittyvää lainsäädäntöä. Komissio aikoo myös esittää ALV-järjestelmää koskevan toimintasuunnitelman, jossa otettaisiin kattavasti huomioon pk-yritysten kohtaama hallinnollinen taakka.

Komissio harkitsee, miten yrityksiä koskevaa lainsäädäntöä voitaisiin yksinkertaistaa ja keventää. Mahdollisia vaihtoehtoja voisivat olla mm. sähköisen asioinnin parantaminen; erityisesti rekisteröintiin ja yritystietoihin ja muuhun viranomaisdokumentaatioon liittyen. Komissio aikoo myös selvittää tarvetta päivittää nykyistä lainsäädäntöä koskien yritysten rajat ylittäviä sulautumisia.

Komissio sitoutuu toteuttamaan kaikessa politiikka- ja lainsäädäntövalmistelussa ”think small first” –periaatetta. Parantaakseen start up –yritysten toimintaympäristöä komissio käynnistää ”start up –aloitteen”, joka kokoaisi yhteen relevantit toimijat selvittämään laajasti toimintaympäristöön liittyviä kysymyksiä. Komissio kerää kehittämisideoita myös julkisella kuulemisella. Kehittämisaloitteista kuultaisiin REFIT-foorumia. Komissio aikoo pohtia yhdessä sidosryhmien kanssa, miten Single Digital Gateway –hanke voisi palvella start up –yritysten tiedontarpeita.

Pk- ja start up –yritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseen on jo kiinnitetty huomiota EU:n rahoitusohjelmissa (mm. EFSI, Horisontti 2020, ESIF, COSME). Myös pääomamarkkinaunioni sisältää yritysten rahoitukseen liittyviä elementtejä. Näiden ohella komissio aikoo suunnata uudelleen COSME-ohjelman rahoitusta tukeakseen pk- ja start up-yritysten tiedonsaantia rohkaistakseen niitä rajat ylittävään liiketoimintaan.

Komissio haluaa tukea konkurssin tehneiden yrittäjien mahdollisuuksia uuteen alkuun. Komissio ehdottaa lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, ettei jäsenmaiden lainsäädäntöympäristö estä yrittäjiä konkurssin jälkeen aloittamasta uutta liiketoimintaa.

Paremmen sääntelyn tavoitteiden mukaisesti komissio aikoo selvittää, millaisia lainsäädäntöesteitä EU:ssa muodostuu innovaatioille. REFIT-foorumin yhteydessä käydään keskustelua, miten mahdollisia esteitä voitaisiin purkaa ja olisiko joissain tietyissä tilanteissa mahdollista ryhtyä kokeiluihin erilaisten lainsäädäntöratkaisujen pilotoimiseksi innovaatioiden toteuttamisen tukena.

Komission mukaan EU hyötyisi, mikäli se houkuttelisi lisää osaajia muualta maailmasta. EU:n muuttoliikeagendassa (COM(2015 240) komissio esittää, että yrittäjyystavallisella sääntelyllä ja muilla yrittämistä tukevilla toimilla EU:sta voitaisiin luoda kolmansista maista tuleville osaajille houkutteleva kohde. Samassa yhteydessä esitetään myös mahdollisuus laajentaa ns. Blue Card –direktiivin (erityisosaajadirektiivin) soveltamisalaa yrittäjiin.

1.3. Tehdään rajattomista palvelumarkkinoista totta käytännössä

Ammatilliset palvelut muodostavat 9 % EU:n BKT:sta ja EU:n työvoimasta noin 20 % kuuluu säänneltyjen ammattien piiriin. Euroopassa on kaikkiaan yli 5000 säänneltyä ammattia ja niiden piiriin kuuluu yli 50 miljoonaa ihmistä. Ammatilliset palvelut ovat lisäksi kytköksissä moniin muihin sektoreihin. Selvitykset osoittavat, että monissa maissa ammattisääntelyn vapauttaminen on johtanut työpaikkojen määrän lisääntymiseen sekä kuluttajahintojen laskuun.

Komissio aikoo antaa jäsenvaltiokohtaisia ohjeita täsmällisistä toimista ja tarvittavista uudistuksista, joilla edistetään säänneltyihin ammatteihin pääsyä ja niiden harjoittamista. Ensi vaiheessa tarkastelu tulee kattamaan mm. asianajajat, insinöörit (rakennus), kirjanpitäjät, kiinteistönvälittäjät, matkaoppaat ja patenttiasiamiehet. Tarvittaessa komissio vie puuttuvat uudistukset Eurooppalaiseen ohjausjaksoon.

Komissio tarjoaa jäsenmaiden käyttöön analyttisen menetelmän sovellettavaksi olemassa olevien ammattipätevyysvaatimusten arvioinnissa sekä harkittaessa mahdollisia uusia vaatimuksia. Menetelmän avulla pyritään varmistamaan, että vaatimukset ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

Komissio aikoo antaa ns. palvelupassia koskevan lainsäädäntöehdotuksen. Ehdotus käsittäisi yhdenmukaistetun ilmoituslomakkeen, jolla palveluntarjoaja voisi ilmoittaa kohdemaan viranomaisille kaikki kyseisen maan lainsäädännön edellyttämät tiedot palvelun tarjoamisen aloittamiseksi. Näihin tietoihin luetaan kuuluvaksi myös lähetettyjä työntekijöitä sekä ammattipätevyyksiä koskevat kansalliset vaatimukset. Palveluntarjoajan kotijäsenvaltion viranomaiset myöntäisivät pyynnöstä palvelupassin, joka sisältäisi tiedot niistä lähtömaan viranomaisvaatimuksista, jotka palveluntarjoaja täyttää kotimaassaan. Palvelupassi auttaisi kohdemaan viranomaisia tunnustamaan vastavuoroisesti ne vastaavat vaatimukset, jotka palveluntarjoaja täyttää lähtömaassaan. Palvelupassin myötä muodostuvalla sähköisellä dokumenttiarkistolla pyritään lisäksi välttämään siltä, ettei kotijäsenvaltion viranomaisille toimitettuja tietoja ja dokumentteja tarvitsisi toimittaa uudelleen kohdemaan viranomaisille.

Komissio ehdottaa säädöstoimia (mahdollisesti osana palvelupassia koskevaa ehdotusta), joilla puututaan esteisiin, joita syntyy erilaisista yhtiöiden oikeudellista muotoa, osakkeenomistusta ja monialatoimintaa koskevista vaatimuksista keskeisillä liike-elämän palveluiden alalla sekä rakennusyriyten hallinnollisista vaatimuksista. Komissio aikoo lisäksi tarkastella näiden palveluiden rajat ylittävään tarjontaan liittyviä vakuuttamisen ongelmia.

1.4. Puututaan rajoituksiin vähittäismyyntisektorilla

Vähittäis- ja tukkukauppa muodostavat yhden suurimmasta palvelusektorista Euroopassa. Selvitysten mukaan jäsenmaiden alaa koskevalla lainsäädännöllä hankaloitetaan merkittävästi alalle pääsyä ja uusien kauppojen avaamista, mikä johtaa kilpailun puutteeseen sekä nostaa kuluttajahintoja.

Vähittäiskauppaa koskevan sääntelyn ollessa lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden toimivallassa, maiden tulee huolehtia siitä, että sääntely täyttää sisämarkkinaoikeuden edellytykset välttämättömyydestä ja suhteellisuudesta, ja niiden tulee olla yleiseen etuun nähden perusteltuja. Komissio katsoo, että alan toimintaa vaikeutetaan merkittävästi asettamalla toimijoille kohtuuttomia ja perusteettomia sijoittautumiseen liittyviä vaatimuksia ja soveltamalla muita rajoittavia menettelyjä. Komission näkemys on, että jäsenmaiden tulee arvioida ja uudistaa alan sääntelyä ja ottaa tässä työssä huomioon muissa maissa onnistuneesti toteutettuja uudistuksia.

1.5. Ehkäistään kuluttajien ja yrittäjien syrjintää

Komissio mukaan kuluttajien kansalaisuuden tai asuinpaikan perusteella tapahtuvaan syrjintään (maantieteelliseen asemaan perustuva syrjintä, geoblokkaus) tulee puuttua nykyistä tehokkaammin. Asia tulee esiin erityisesti sähköisessä kaupankäynnissä, ja kuluttajat ohjataan usein toiselle verkkosivulle tai heille tarjottu hinta vaihtelee vastaanottajan sijaintimaan perusteella. Komission mukaan kuluttajien erilaista kohtelua ei kaikissa tilanteissa ole perusteltu täysin objektiivisesti (mm. erilaiset toimituskustannukset, vastaanottajan kotivaltion poikkeavat oikeudelliset vaatimukset).

Palveludirektiivin 20 artikla kieltää perusteettoman maantieteellisen syrjinnän. Komission mukaan määräyksen kansallisessa täytäntöönpanossa on kuitenkin puutteita. Komissio on ilmaissut digitaalisia sisämarkkinoita koskevassa strategiassaan aikomuksensa puuttua perusteettomaan geoblokkaukseen uudella lainsäädännöllä. Komission tarkoitus on puuttua kattavasti kaikkiin syrjinnän muotoihin riippumatta myyntitavasta tai siitä, missä vaiheessa toimitusketjua se tapahtuu. Jäsenmaiden toimeenpanoa ja valvontaa aiotaan tehostaa kuluttajasuojayhteistyötä koskevan asetuksen tarkistamisella.

2. Kannustetaan modernisointia ja innovointia

2.1. Modernisoidaan standardisointijärjestelmä

Komissio katsoo, että vastatakseen markkinatarpeeseen eurooppalaista standardisointijärjestelmää on uudistettava. Eurooppalaisten standardien tulee tukea EU:n politiikkaa ja digitaalisia innovaatioita sekä taata vaadittava turvallisuuden taso ja yhteentoimivuus. Komission mukaan nykyistä yhteistyöjärjestelmää on uudistettava. Tämä toteuttamiskeski komissio tulee ehdottamaan uutta eurooppalaista standardisoinnin yhteistyöaloitetta komission, teollisuuden, Euroopan standardisointiorganisaatioiden ja standardisointiyhteisöjen kesken. Tavoitteena on standardisointiprosessin nopeuttaminen ja priorisoinnin tehostaminen.

Komissio haluaa lisäksi edistää palveluiden standardisointia sekä laajentaa vapaaehtoisten palvelustandardien käyttöä laatimalla aihepiiriä koskevia ohjeita.

2.2. Avoimempia, tehokkaampia ja vastuullisempia julkisia hankintoja

Julkiset hankinnat muodostavat noin 19 % EU:n BKT:sta. EU:n julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntökehys uudistettiin vuonna 2014.

Komission näkemys on, että hankintoja tehdään edelleen ilman riittävää teknistä ja prosesseihin liittyvää asiantuntemusta. Ongelmana on sellaisen tiedon puuttuminen, joka auttaisi tunnistamaan ongelmat ja mahdollistaisi niihin puuttumisen. Myös kansalliset muutoksenhakumenettelyt eroavat merkittävästi erityisesti niiden keston, kustannusten ja perittyjen maksujen osalta. Puutteena on lisäksi valituksia koskevien tietojen puuttuminen.

Komissio aikookin kehittää hankintoja koskevan tiedon keräämistä, hallintaa ja analysointia, tavoitteena tukea jäsenmaita hankintojen paremmassa hallinnoinnissa. Komission kehittää välineitä tiedon laadun ja saatavuuden parantamiseksi ja virtaviivaistamalla olemassa olevia mekanismeja sekä tukemalla sopimusrekistereiden perustamista. Komission aikomuksena on myös kehittää data-analyysiä tukevia työkaluja hankintamenettelyissä esiintyvien poikkeavuuksien tunnistamiseksi.

Komission haluaisi myös edistää hankintoihin liittyvien muutoksenhakujärjestelmien tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä. Komissio rohkaisee kansallisia muutoksenhakuelimiä (erityisesti ensimmäisen asteen) keskinäiseen yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon. Komissio tulee tarkastelemaan säännöllisesti kansallisten muutoksenhakujärjestelmien tehokkuutta osana sisämarkkinoiden tulostaulua. Oikeussuojadirektiivien osalta suoritetaan REFIT-arviointi.

Merkittävien infrahankkeiden (≥ 700 M eur) osalta komissio tarjoaa jäsenmaille mahdollisuuden vapaaehtoiseen komission ennakoarviointiin hankkeen oikeudellisesta toteutuksesta. Komissio arvioisi hankkeen ja antaisi siitä näkemyksen kolmen kuukauden kuluessa.

2.3. Lujitetaan Euroopan teollis- ja tekijänoikeuksien puitteita

Teollis- ja tekijänoikeusintensiiviset sektorit muodostavat 39 % EU:n BKT:sta kattaen 35 % EU:n työpaikoista.

Vastikään hyväksytyyn yhtenäispatenttijärjestelmän toimeenpano on parhaillaan käynnissä. Komissio katsoo, että työtä tulee jatkaa mm. yhtenäispatentin, kansallisten patenttijärjestelmien sekä kansallisten lisäsuojatodistusten rinnakkaisuuksista johtuvien mahdollisten epäselvyyksien osalta. Komissio esittää myös mahdollisuutta yhtenäiselle lisäsuojatodistukselle. Tämä voisi edistää myyntilupajärjestelmiin kuuluvien alojen toimintavarmuutta (mm. lääkesektori).

Komissio katsoo lisäksi, että pk-yritysten mahdollisuuksia hyödyntää teollis- ja tekijänoikeuksia on parannettava. Vastauksena tähän, komissio aikoo parantaa tiedon saatavuutta sekä laajentaa rahoitusohjelmien hyödynnettävyyttä tässä suhteessa.

Komissio jatkaa työtä eurooppalaisen perinneosaamisen hyödynnettävyyden osalta ja pohtii keinoja ei-maataloudellisten maantieteellisten merkintöjen suojaamisen osalta.

Digitaalisista sisämarkkinoista annetun strategian mukaisesti komissio tarkastelee teollis- ja tekijänoikeuksien toimeenpanoa vastatakseen rajat ylittävien rikkomusten lisääntymiseen. Komissio tulee keskittymään tässä työssä erityisesti kaupallisessa laajuudessa tehtyihin rikkomuksiin.

3. Varmistetaan käytännön toteutus

3.1. Noudattamisen ja älykkään täytäntöönpanon kulttuuri

Komission tarkoituksena on syventää jäsenmaiden kanssa tehtävää yhteistyötä sisämarkkinalainsäädännön tehokkaammaksi täytäntöön- ja toimeenpanemiseksi. Keinoina komissio esittää esimerkiksi keskeisempien EU-lainsäädäntöhankkeiden osalta tehtäviä täytäntöönpanosuunnitelmia sekä jäsenvaltiokohtaisia EU-lainsäädännön noudattamista koskevia vuosittaisia keskusteluja. Komissio aikoo tehostaa kansallisen lainsäädännön seurantaan sekä kehittää mahdollisesti data-analysimenetelmän, jolla voitaisiin tunnistaa kansallisesta lainsäädännöstä ne elementit, jotka eivät ole EU-lainsäädännön mukaisia. Komissio aikoo lisäksi tehdä selvityksiä, miten EU-oikeus toteutuu sektorikohtaisesti.

Komissio tekee lainsäädäntöehdotuksen sisämarkkinoiden markkinainformaatiovälineeksi. Tarkoituksena olisi antaa komissiolle valtuudet kerätä markkinoita koskevaan tietoa suoraan toiminnanharjoittajilta. Luotettava määrällinen ja laadullinen informaatio parantaisi komission mahdollisuutta valvoa ja toimeenpanna EU:n lainsäädäntöä prioriteettialoilla. Informaatio palvelisi komissiota myös rikkomusmenettelyjen käsittelyssä sekä antaisi tietoa, miltä osin ongelmat olisi ratkaistavissa lainsäädännön keinoin.

Komissio aikoo vahvistaa ja yhtenäistää yhteistyössä jäsenmaiden kanssa sisämarkkinoiden ongelmanratkaisuvälineitä, jotka palvelevat kansalaisia ja yrityksiä. Komissio aikoo seurata esimerkiksi SOLVIT-menettelyn puitteissa esiin tulleita rakenteellisia ja usein toistuvia ongelmia. Komissio tehostaa myös toimia, joilla edistetään kansalaisten ja yritysten tietoisuutta heidän oikeuksistaan sisämarkkinoilla.

3.2. Parannetaan palveludirektiivin toimivuutta uudistamalla ilmoitusmenettely

Palveludirektiivi sisältää velvoitteen, jonka mukaan tietyt ehdot täyttävä kansallinen palveluihin liittyvä uusi lainsäädäntö tulee ilmoittaa komissiolle. Kyseisten säädösten tulee täyttää vaatimukset syrjimättömyydestä, suhteellisuudesta ja niiden tulee olla perusteltuja yleiseen etuun nähden.

Toistaiseksi vain osa jäsenvaltioista on tehnyt palveludirektiivin tarkoittamia säädösilmoituksia. Komissio aikoo selkeyttää palveludirektiivin ilmoitusvelvoitetta ja siihen sovellettavaa menettelyä erillisellä säädöksellä, jonka periaatteet noudattaisivat kansalliseen tuotelainsäädäntöön ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevaan lainsäädäntöön sovellettavaa menettelyä (direktiivin 98/34/EY; kodifioituna direktiivillä EU 2015/1353). Tämä tarkoittaisi, että kansalliset palveludirektiivin tarkoittamat säädökset tulisi ilmoittaa komissiolle ja muille jäsenmaille jo luonnosvaiheessa, ja että niihin sovellettaisiin sitovaa odotusaikaa, jolloin säädösehdotusta voisi kommentoida ja nämä kommentit tulisi ottaa asian jatkovalmistelussa huomioon mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on lisätä kansallisen säädösvalmistelun avoimuutta ja estää ennalta kansallisesta sääntelystä johtuvia palvelualan rajat ylittäviä esteitä ja ongelmia.

3.3. Vahvistetaan tavaroiden sisämarkkinoita

Tavarakauppa muodostaa noin 75 % EU:n sisäisestä kaupasta. Kaupan teknisiä esteitä on poistettu yhtenäistämällä EU:n lainsäädäntöä, joka kattaa noin 80 % kaikista

teollisuustuotteista. Missä yhdenmukaistettua lainsäädäntöä ei ole, tulee sovellettavaksi vastavuoroisen tunnustamisen periaate.

Puutteet vastavuoroisen periaatteen soveltamisessa aiheuttavat komission mukaan kuitenkin ongelmia monilla aloilla. Erityisesti mainitaan rakennustuotteet, elintarvikkeet, ravintolisät ja lannoitteet. Komissio aikoo julkaista toimintasuunnitelman vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen tunnettuuden parantamiseksi. Komissio aikoo myös uudistaa vastavuoroisesta tunnustamisesta annettua asetusta (EU 764/2008) siten, että sen myötä korjattaisiin hallinnollista epätasapainoa vaatimustenmukaisuutta koskevan näyttövelvoitteen osalta. Asetuksen tavoitteena on ollut selkeyttää käytäntöä, jonka mukaan ensisijainen todistustaakka on sillä viranomaisella, joka aikoo rajoittaa tuotteen markkinoille pääsyä. Komissio aikoo sisällyttää asetusuudistukseen mahdollisuuden ns. ”itse-ilmoitukseen” (self-declaration), jonka avulla toiminnanharjoittaja voisi osoittaa tuotteen olevan laillisesti markkinoilla toisessa jäsenmaassa. Ilmoitus antaisi oikeuden saattaa tuotteen toisen jäsenmaa markkinoille, mikäli siihen ei ole kohdistettu sellaisia viranomaistoimenpiteitä, jotka on saatettu myös komission tietoon.

Laittomien ja vaatimusten vastaisten tuotteiden lisääntyvä määrä markkinoilla vääristää kilpailua ja aiheuttaa riskejä kuluttajille. Valvontaviranomaisten on vaikeaa jäljittää esimerkiksi kolmansista maista tulevia vaatimusten vastaisia tuotteita, jotka myydään kuluttajille verkkokaupassa.

Vastatakseen näihin haasteisiin komissio esittää vaatimustenmukaisuutta edistävän aloitteen, joka perustuisi toimijoille tarjottuihin oikeanlaisiin kannusteisiin, valvontatyön tehostamiseen sekä rajat ylittävän valvontayhteistyön tiivistämiseen, markkinavalvontaohjelmien koordinointiin ja yhteistyön tiivistämiseen tullin kanssa.

Komission tavoitteena on kehittää nykyisiä ”tuoteyhteyspisteitä” siten, että ne palvelisivat yrityksiä kattavammin EU-lainsäädäntöön liittyvissä tiedusteluissa. Toimijoiden käyttöön kehitetään järjestelmä, jonka avulla tuotteet vaatimusten mukaisuus on mahdollista osoittaa viranomaiselle sähköisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU8- jaosto (sisämarkkinat) kirjallinen menettely 25.11.-2.12.2015

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Komission tiedonanto: ”Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille” (COM(2015) 550)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Leila Vilhunen, TEM, p. 029 504 7120, leila.vilhunen@tem.fi
Antti Riivari, TEM, p. 029 506 3742, antti.riivari@tem.fi

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat	sisämarkkinat
Hoitaa	TEM, UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TRAFI, VM, VNK, YM
